

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . . . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . 2-50 зр. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о год. 6-й пополудни.
Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 9. ул. Коперника (Ліндого ч. 9.) Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня авичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні досеня по 15 кр. від стрічки.

Аграрна квестія.

Тиждень тому в Gazet-і narodow-ій виступив п. Т. Мерунович, звисний gente rutenus, natione polonus посол львівського селяньського округу, з аграрним проектом, який недостатковий землі у селян хотів зарадити в сей спосіб, щоби завести найбільшу скалю систему часового державлення двірських ґрунтів селянами. Сей проєкт, мало умотивований, от так, немов припадково придуманий, хотів п. Мерунович піддати під дискусію, однак успів так мало викликати заінтересованє, що щоденна крава праса перейшла над ним мовчки до дневного порядку.

Тільки одно «Дьло» виступило з полемікою против п. Меруновича, не щадячи єму також особистих притиків.

Пан Мерунович бажав би собі — пише «Дьло» — ні менше ні більше як — з економічного боку беручи — заведеня панщини, а — з суспільного, політичного і національного становища дивлячи ся — повного заневолєня та подавленя руского народу.

Пан Мерунович видко не зле конклудує: Землі у хлопів мало, а як графить ся хлопам аренда, так вони навздогони кинуть ся до неї. Отгоді то можна буде шрубувати ціну аренди до висоти та при усльвах, яких ніяка і найсьмілійша людска фантазія не збагне. Певно! Тоді справді можна буде говорити про »znakomite korzyści materialne dla dworów«. Що більше — а се вже закриває ся серпанком промовчання — ті самі хлопья-арендарі зможуть часть аренди відробляти роботизною на невиаренованих ще панських ланах — і се не буде панщина, ні, борони Боже! се бу-

де тільки аренда. Що так а не інакше треба і мусить ся зрозуміти проєкт Меруновича, се аж надто ясно кождому, хто знає, як наш селянин не вмє грішми платити рат. З тим і не крив ся якийсь наївний шляхцюра в кореспонденциях »Ze wsi« поміщуваних перед роком в Przegląd-і.

Скритикувавши в такий досадний спосіб проєкт Меруновича, «Дьло» з властивою собі тепер загонистостию кличе: »Тож на всякі такі проєкти одна мусить бути у нас відповідь — відповідь, яка стає заповітом мас і яку ми мусимо під загрозою народної смерти вщепити масі в кров і кість — се: викуп панських земель на річ народу та зметене двора з лиця землі.«

Не завсїгди добре вибивати клин клином, як се робить «Дьло», воюючи скрайностями: рутенізацією латинників - селян, поділом Галичини, зметенєм двора з лиця землі і т. п. Тож наведемо ще дещо з більше уміркованої статі, яка появилася отсе, в тійже самій Gazet-і narodow-ій з пера п. Казимира Кендзерского, п. з. »Parcelacja чи дрібні пахтярі?« Долегливости обох станів, дідичів і селян, — каже автор — дадуть ся означити в двох словах. Одним недостає оборотового капіталу, другим земля. Отже треба би придумати таке средство, яке зарадило би і одному і другому недостатковий. Пахтованє двірських ґрунтів селянам вправді зарадить недостатковий землі у селян, але лише в части і не на довго — а недостатковий більшій власности не допоможе нічо.

Випахтуванє двірських ґрунтів не вдовольнить селян, бо они системи держави взагалі не люблять. Се не годить ся з їх характером і не є в звичаю. Всякий волїє стягнути ся і заплатити відразу з гори але один раз, чим правильно що року платити однакові рати, а вже зовсім не могли

би поняти, як се платити однак за такий рік, що уродить і за такий, що не вродить нічого.

На доказ ваш звичаю в таких реформах наводить автор примір, що зараз по занятю Галичини цісар Йосиф II видав право, щоби не ставляно хат без коминів та щоби циганів примусити до постійного осїдку. Сто літ минуло, се право істнує до тепер — а прецінь бачимо і тепер хати без димарів і цигани, як волочили ся, так і волочать ся до нині. Тож і само переведене нової системи у аграрних відносинах більшої і меншої посїлости не було би таке легке. Впрочім, каже автор, відношенє винаємця до винаймаючого ніколи не є і не може бути добрим, що легко поняти, беручи на увагу людску натуру. Коли пахтяр виходить добре, то властитель стає завистним на єго зиски — а коли пахтяр тратить, то винує властителя, що бере за високий чинш.

Що винайм ґрунтів селянам, не принїс би великої користи властителям більшій посїлости земскої, сего доказує факт, що не осягнули би через те сего, чого їм брак, с. є: капіталу. Виїмково ся система могла би бути корисною лише для маґнатів, що посїдають великі маєтки, але головна маса властителїв, т. з. »односельських« не живє в добрих, фінансових відносинах. Сим може помочи лише набутє капіталу, за помочню якого або могли би освободити ся від тягару, або поробити потрібні меліорації в своїх господарствах.

Се може стати ся лише через відпродаж селянам на власність части двірських ґрунтів, а що селяне не всюда посїдають потрібні до сего фонди, які могли би виплатити відразу, — отже конечно треба створити інституцію спеціально для такої парцеляції, упосажєну потрібним капіталом

Осип Маковей.

Новітний плуг.

(Конєць).

Прїїхавши до Голодної Ями, дяк понїс свій коловорот до дому, а Гримала скинув плуг до шопи і постановив собі зараз при першій нагоді спробувати його. Жінка відраджувала йому се, щоби люди з нього не сьміяли ся, що якісь новини заводять, але Сенько не думав жінки слухати. Дві скиби класти відразу — се полєкша велика, половина роботи, як казав той пан на вічу.

В тиждень потім, скоро сьвіт, зайшов Гримала до шопи. Тут у куті лежав старий плуг з одним череслом, з деревляними чепігами і деревляним гряділем, а коло нього недалеко новий плуг з двома череслами і майже цілий із залїза. Лежали вони мовчки, як два чужинці, один із селяньського, другий з панського роду, що зовсім не мали охоти себе пізнавати. І Грималі прїїшла до голови якась незвичайна думка, коли поглянув на сі два плуги, бо притім усьміхнув ся. Він не без глуму в поглядї прїїступив до старого плуга, поставив його гряділем на землю, а череслом до гори, і повернувшись ним сюди-туди, мов легеньким пером, завдав

собі його на плечі і свер потім о стїну. Се іграшка, не плуг, а отсей новий, то се що инше. Гримала, правда, підняв його з землі, але зараз і поставив, аби не подвигати ся. Прикликав жінку, аби помогла йому винести плуг на віз.

— Чомуж не причіпиш його до телїжок? — питає ся жінка.

— Ще нині не хочу з ним так через село їхати, радше в полукішок сховаю, перше мушу спробувати. Кладім його на віз!

Висадили плуг на віз, і старі деревляні телїжки до нього. Сі телїжки ніяк не годили ся до сего панського плуга, але завданє їх невелике, міг і на них спочивати гряділь новітнього плуга.

Разом зі своїм хлопцем поїхав Гримала на ниву під ліс; з тяжкою бідою стягнув знову плуг із воза, причіпив до него сворінем телїжки, запряг коні і почав уставляти чересла. Не легко воно йому йшло; він аж засанав ся, переносючи плуг під межу ниви. Притиснув чепіги і »вію!« крикнув на погонича і на коні.

Коні шарпнули, оба чересла зарили ся гладко в землю. Та не всїпли коні увїйти з десять кроків, як станули, відсануучи тяжко.

— Чому не поганяєш? — питає ся Гримала і дивить ся на дві рівні скиби за собою.

— Вію! — крикнув погонич і вдарив коні батоґом,

Коні знов рушили, потягли плуг на дві кроки і станули.

— Що таке? — дивує ся Гримала. — Поганяй, бий сиву, то вона така лінива!

Під ударом бича сива так шарпнула, що сворінь вихопив ся з гряділя і телїжки відскочили від плуга.

— Треба иншого своріня, тут дїрка за велика — доміркував ся Гримала, засадив знову залїзний сворінь, а крім него всадив ще деревляний кілок, аби сворінь придержував.

— Ано! поганяй!

Плуг поступив знов зо два кроки і станув.

— Ага! Се ще треба тою кермою вмїти орудувати, аби чересла йшли в лад — подумав Гримала, витяг чересла з землі і подивив ся, як вони стоять. Здасть ся, добре, тільки земаї набило ся поміж них, тому так тяжко йде. Вибив землю істиком, засадив чересла знов у землю і казав поганяти. Коні натягають ся, як струна, сопуть та оглядають ся, що за морока з плугом; давїйше так тяжко не йшло.

— Аж коні впрїли! — замїтив погонич.

— Ну-ну, ти не питай, лише поганяй!

Погонич ударив знов сиву, а та почувачи ся до тяжкого обовязку, так щиро потягла плуг, що урвала обі шлії і стала собі обїч плуга ні в сих, ні в тих.

— На, маєш! — промовив з резигнацією Гримала, покинув чепіги і став вязати пост о

лайчук, Микулчин — 100 зр.; Дмитро Біляс, Ясло — 100 зр.; Володимир Ільковський, Тарнів — 100 зр.; др. Омелян Калитовський, Львів — 100 зр.; о. Мих. Галиковський, Пороги — 200 зр.; о. Петро Погорецький, Билна В. — 200 зр.; Єго Ем. др. Сильвестер Сембратович, Львів — 100 зр.; Стефан Дядек, Живець — 100 зр.; о. Франц Рабій, Самбір — 100 зр.; о. Ант. Матюк, Ляшки — 100 зр.; Іван Раствецький, Куликів — 100 зр.; о. Емануїл Лисинецький, Васильківці — 100 зр.; о. Іван Литицький, Ганчова — 100 зр.; Брацтво церков., Васильківці — 100 зр.; о. Лукіяні Сичинський, Мшана — 100 зр.; о. Антін Лаврівський, Одрехова — 300 зр.; Мартин Мойсеович, Заліці — 100 зр.; Теодор Стахевич, Станиславів — 500 зр.; о. Еразм Ходоровський, Малашівці — 100 зр.; о. Николай Івановський, — Новосільці-Гневоц 200 зр.; о. Александр Ричард де Винява Зубрицький, Босько — 100 зр.; Іван Блонарович, Монастирська — 100 зр.; др. Щасний Сельський, Львів — 100 зр.; о. Кипріяні Ясеницький, Валігород — 100 зр. Брацтво Тверезости, Городиця — 100 зр.; Кароль Бандровський, Грибів — 100 зр.; о. Іван Охримович, Грабовець — 100 зр.; о. Григорій Лев, Бортятин — 100 зр.; Дмитро Дмитерко, Тернопіль — 100 зр.; о. Корнилій Яворський, Лімна — 100 зр.; о. Мих. Мриц, Перемишль — 100 зр.; о. Йоан Маркевич, Юнашків — 100 зр.; Церков, Пліснани — 100 зр.; о. Мартин Пакиж, Львів — 100 зр.; о. Евстахій Качмарський, Славско — 100 зр.; о. Евг. Горницький, Рава р. — 100 зр.; Григорій Врецьона, Львів — 100 зр.; о. Григорій Словицький, Козлів — 100 зр.; о. Омелян Левицький, Тартаків — 300 зр.; Григорій Цеглинський, Перемишль — 100 зр.; о. Александр Ба-

чинський, Львів — 100 зр.; о. Іван Бачинський, Синевідско ниж. — 100 зр.; Василь Нагірний, Львів — 200 зр.; Дмитро Барш, Конотопи — 1000 зр.; о. Денис Воевудка, Зелена — 100 зр.; Тимко Ревакович, Львів — 100 зр.; о. Никифор Лецишак, Волосате — 200 зр.; о. Север. Матковський, Боссири — 200 зр.; Михайло Гординський, Підбуж — 100 зр.; о. Николай Боберський, Ваневичі 100 зр.; о. Йоан Ювичинський, Борниці — 300 зр.; о. Мирон Подольський, Перемишль 300 зр.; о. др. Ів. Гробельський, Станиславів — 300 зр.; о. Ів. Кулицький, Маркопіль — 100 зр.; Мих. Спожарський, Львів — 100 зр.; Антін Хойнацький, Львів — 100 зр.; Григорій Щирба, Яворів — 100 зр.; Сидір Британ, Львів — 100 зр.; др. Теофіл Окуневський, Городенка — 100 зр.; о. Андрей Качала, Мединь — 200 зр.; о. Лев Ясеницький, Стара-сіля — 100 зр.; о. Богдан Еліяшевський, Гуминець — 100 зр.; Роман Тишовницький, Довголука — 100 зр.; о. Василь Яремкевич, Лобозів — 100 зр.; о. Максим Копко, Перемишль — 100 зр.; Бурса ім. св. о. Николая, Перемишль — 100 зр.; др. Василь Кебузинський, Перемишль — 1000 зр.; Ізидор Ткачкевич, Кошиці (Угорц.) — 200 зр.; Кароль Підляшецький, Бирча — 100 зр.; о. Мих. Авдиківський, Оглядів 200 зр.; Ксенофонт Охримович, Дрогобич — 100 зр.; о. Ів. Димушевський, Кійданів — 300 зр.; др. Ів. Мандичевський, Станиславів — 200 зр.; Володимир Луцький, Станисл. — 100 зр.; Андрій Павлиц, Рожнятів — 100 зр.; Рускі сестри церк., Васильківці — 100 зр.; о. Вол. Ступницький, Кудринці — 100 зр.; Вол. Паславський, Дрогобич — 100 зр.; о. Аполінарий Гринецький, Мельнич — 100 зр.; о. Йосиф Мерена, Граб — 100 зр.; о.

Стеф. Онешкевич, Хишевичі — 100 зр.; Лев Герасимович, Камінка стр. — 100 зр.; Теодор Марків, Яворів — 100 зр.; о. Николай Колтунюк, Тарнавка — 500 зр.; др. Юрий Конкольняк, Станиславів — 100 зр.;

(Далі буде)

COLOSSEUM Ernesta Thorna,

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонішна.

Програма від 16. до 31. січня 1900.

При співучасті військової музики 80 п. п.

1. Littke Carlsen, джентельмен-карикатура.
2. Павло Concha, король армат.
3. Hassen i Ten-ny, їзда на кружляючій ся кулі.
4. Risa Nordström, субретка.
5. Les Luwan, пантоміна о півночі в млинці.
6. Brathers Orelly, комічна акробація.
7. Miss, Josephine, продукція на ливні.
8. Franke, дует.
9. Трупа Prinzioly зі своїми подвійними смертельними скоками. — Початок о 8. год. вечером.

Що дня велике представлень. В неділю і сьвята два представлень. Що п'ятниці High Life представлень. Білети вчаснійше можна замовляти і набути в конторі Пльона, при ул. Кароля Людвига у Львові.

— РІК ЗАСНОВАННЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень „ДНІСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним Впресов. Митроп. і Преосв. Еп. Ординариатам всіх трех єпархій, обезпечає будинки, урядженє домашне, скот, господарські знаряди, збіже в зерні і солоні, сіно в стогах і будинках против шнід огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий	245.814 кор.	52 сот.	486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій	148.480	—	
„ спеціальна	1.684	80	
Фонд основний	72.000	—	
„ емеритальний	18.166	60	

Тарифи „Дністера“ дуже умірковані, услія обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпроболчно. До кінця 1899 року виносили виплачені шкоди 1.669.565 кор. 38 сот. Поліси „Дністера“ приймає Банк красвий і Каса ощадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долвині, Святині, Городенці, Теревовлі і Заліщиках при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечитись через „Дністеръ“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнійші услія, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускїм язичі. Зголошеня о уділенє агенцій в окрестностях, де нема близько агентів „Дністера“, приймає ся. „Дністеръ“ виплатив агентам по конєць 1899 р. провізні 216.714 корон.

Львів, ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Інформації і посередництво до заключеня ОБЕЗПЕЧЕНЬ ЖИТЕВИХ в найкористнійших комбінаціях.

Повнїше дїяльнє Тов. взаїмн. обезп. і ввїдм. „Дністеръ“ на 5 1/2 % і 1 % додатку на кошта адм.

Хто ще не читав

ФРАНЦА МЕШКА:

Драма на селі

ціна 70 сот.

і того самого автора: НАГУЛА

ціна 30 сот.

оповіданя з жита Словінців в перекладі І. Кузіва

нехай як найкорше замовить сі дві книжочки в Наук. Товар. ім. Шевченка, ул. Чарнецкого 26, або в Ставропільській Книгарні ул. Руска у Львові.

Товариство взаїмного кредиту „ДНІСТЕРЪ“

стоваришенє з обмеженою порукою, Львів, ринок ч. 10 (дім „Просьвіти“).

уділяє позички за оплатою 5 1/2 % і 1 % додатку на кошта адміністраційні, властителам ґрунтів і господарств до 500 корон за порукою двох відповідних ручителів або за інтабуляцією, над 500 корон тільки за інтабуляцією на першїм місци, до сплати в ратах на 3 до 10 літ. Сьвященики, не посїдаючі реальностей, мусять крім поруки двох ручителів предложити єще полісу житєву; обезпечитись можна через „Дністеръ“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові після всяких можливих комбінацій.

Згадає Товариство приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4 %.

— Удїл членський виносить 50 кор., висове 2 кор. —

Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в „Дністеръ“.

Інформації уділяє Дирекція листовно або агенти Товариства взаїмних обезпечень „Дністеръ“.

Гіпотечного.

БАНКУ

Контора виміни

виплачує без потрученя промізні або копїтв

цінні папери

вильсовані

КУПОНИ

Всілякі